

[Erik Eriksen.]

Fagskoler, og det er da heller ikke denne Side af Sagen, jeg tænker paa. Jeg tænker paa den Del af Ungdommen — og det er jo ikke noget lille Tal —, der hvert Aar gaar ind til en videregaaende Uddannelse paa vore Læreanstalter. Jeg tænker paa Muligheden for at faa Adgang til disse. Det paastaas jo, at den højtærede Undervisningsminister ved en bestemt Lejlighed skal være fremkommet med de efter min Mening meget kloge og rigtige Ord, at Livet kan leves uden Eksaminer, og hvis denne Udtalelse dækker den højtærede Undervisningsministers inderste Jeg, kan det kun glæde mig. Men hvad er det da for Kræfter, der gør sig gældende paa en saadan Maade, at denne Regering i Virkeligheden har overgaaet alle andre ved at stille øgede Krav i dette, jeg havde nær sagt, i Forvejen eksamenskulrede Land?

Der er al Grund til fra dette Sted at henlede Opmærksomheden paa det, som har fundet Sted i de senere Aar. Vi er nemlig midt i en rivende Udvikling, hvorefter vore Læreanstalter hver for sig fremsætter deres specielle Særkrav og Særønsker om den Fordannelse, de unge skal være i Besiddelse af, naar de begynder Studierne, og disse Ønsker og Krav har fundet en Lydhørhed, som maa synes betænkelig. Tillægsprøver af forskellig Art breder sig efterhaanden som en hel Kratskov, hvor Færdsel praktisk talt er ugørlig. Resultatet af alle disse Tillægsprøver bliver ganske simpelt dette, at Ungdommen drives over i Gymnasierne, og det vil igen sige, at det i væsentlig Grad bliver Ungdommen fra andre Befolkningslag end hidtil, der faar Adgang til vore Læreanstalter, fordi Manden fra Ploven stilles vanskeligere. Det ligger i Sagens Natur, at der ikke for ham er samme lette Adgang til Gymnasierne, som der er for Købstadsungdommen.

Det er derfor ikke underligt, at der rundt omkring er ved at brede sig en vis Ængstelse. Det er nemlig saadan, at Realskolen har været og er fremdeles, hvad jeg vil kalde den hele Befolknings Vej til en lang Række videregaaende Uddannelser paa vore Læreanstalter. Saa vidt jeg husker, har vi henved en 300 Realskoler spredt over det ganske Land. Det vil sige, at deres Udbredelse muliggør, at det er hele Befolkningen, der kan faa Adgang til videre Uddannelse. Gymnasiernes Antal er kun en Femtedel heraf, og det siger sig selv, at deres Tal aldrig kan komme blot tilnærmelsesvis op paa Realskolernes.

Det Spørgsmaal, der da melder sig, er, om Realskolerne gennem deres Undervisning har formaet at give et tilfredsstillende Fordannelsesgrundlag for dem, der søger ind til de videre Uddannelsesformer. Jeg sagde før, at jeg mener, dette Spørgsmaal maa besvares med et Ja. Der foreligger mange Vidnesbyrd, ogsaa fra autoritativ Side, om, at der ikke synes at være nogen synderlig Forskel paa Evnen til at deltage i Studierne hos Studenter og Ikke-Studenter. Ikke desto mindre er der efterhaanden i Form af Tillægsprøver bygget hele Barrikader paa Vejen fra Realskolerne til Læreanstalterne, og det maa forekomme ikke alene urimeligt, men ogsaa i høj Grad besynderligt, at denne Udvikling kan faa Lov til at fortsætte til Skade for dem, der ikke har den lette Adgang til Gymnasieuddannelsen. Dette er sket paa Omraader, hvor f. Eks. Undervisningsminister, Landbrugsminister og Handelsminister har eller burde have den afgørende Indflydelse. Rent umiddelbart maatte man regne med en Udvikling i modsat Retning netop i disse tre Ministerier under den nuværende Ledelse.

Nu vil jeg nødig være uretfærdig, og jeg tilføjer derfor, at det er med stor Tilfredshed, jeg har set, at den højtærede Undervisningsminister har præsteret det positive at standse f. Eks. Kravet om Studentereksamen som Betingelse for Adgang til Tandlægeskolen. Dette er, synes jeg, noget i den rigtige Retning. Der er saamænd ogsaa Kineseri nok endda paa dette Omraade.

Men naar jeg yder denne Honnør for den højtærede Undervisningsminister, saa maa jeg rigtignok samtidig pege paa et Omraade, der hører under Landbrugsministeren, hvor det med fuld Fart gaar den modsatte Vej. Hvem skulde egentlig have troet det om en Mand som Landbrugsministeren? Det drejer sig om Adgangen til Veterinærstudiet. Indtil 1939 gav Realskoleeksamen + en mindre Tillægsprøve eller almindelig Forberedelseseksamen med Latin Adgang til Landbohøjskolens Undervisnings- og Eksamensplan; men i 1939 indførtes for adgangssøgende med Realskoleeksamen eller almindelig Forberedelseseksamen en Tillægsprøve i Dansk, Engelsk, Tysk, Fransk, Latin og Matematik.

Jeg maa tilstaa, at det ikke for mig er muligt at se Berettigelsen af disse øgede Krav. De er ikke kommet ude fra Befolkningen, ingen af dem, for derude er man klar over, hvad det er for Befolkningslag, som spærres ude ved disse skærpede Krav, og jeg mener, at den højtærede Landbrugs-